No. of Printed Pages : **8**

4707

Register Number

Language — Part I — SANSKRIT

Time Allowed : 3.00 Hours] [Maximum Marks : 90

Instructions : (1) Check the question paper for fairness of printing. If there is any lack of fairness, inform the Hall Supervisor immediately.

(2) Use **Blue** or **Black** ink to write and underline and pencil to draw diagrams.

Note : (i) Answers should be in English, Sanskrit or Tamil except for those which are to be answered in Sanskrit.

(ii) In writing Sanskrit, Devanāgari script should be used.

PART - I

अधोलिखितानां प्रश्नानां समीचीनं उत्तरं लिखत। **14x1=14**

Choose the correct answer.

1. कृतापराधमर्षिणां किं फलम् ?

(a) मनः सुखम् (b) यशः सुखम् (c) धनः सुखम्

2. कीदृशं वचः बुधैः न अनुसरते ?

(a) सुलभम् (b) निष्फलम् (c) दुर्लभम्

3. नंदी कस्य वाहनम् ?

(a) पशुपतेः (b) श्रीपतेः (c) सभापतेः

4. रावणस्य पुरी का ?

(a) शङ्का (b) गङ्गा (c) लङ्का

5. वाग्भटस्य पिता __________ ।

(a) विष्णुगुप्तः (b) चन्द्रगुप्तः (c) सिंहगुप्तः

[Turn over

6. कः अनर्थानां मूलम् ?

(a) धनम् (b) कीर्तिः (c) क्रोधः

7. क्रोधः कस्य क्षयकरः ?

(a) धर्मस्य (b) शरीरस्य (c) ज्ञानस्य

8. विवेकानन्दस्य पिता कः ?

(a) वैद्यनाथदत्तः (b) नरेशदत्तः (c) विश्वनाथदत्तः

9. विवेकानन्दस्य पूर्वाश्रम-नाम किम् ?

(a) नरेन्द्रनाथदत्तः (b) भूपेन्द्रनाथदत्तः (c) सुरेन्द्रनाथदत्तः

10. गान्धारस्य राजा कः आसीत् ?

(a) चित्रसेनः (b) उग्रसेनः (c) विचित्रवल्लभः

11. राजा कम् अनुसरन् व्याधावासं प्राप्तः ?

(a) सिंहम् (b) शूकरम् (c) मृगम्

12. कः व्याधावासे स्थितः आसीत् ?

(a) काकः (b) गिरिकः (c) वानरः

13. मनुष्याः स्वभावतः __________ भवन्ति।

(a) स्वार्थाः (b) निरर्थाः (c) परार्थाः

14. मैत्रीं भजत इति पद्यस्य रचयिता __________।

(a) चन्द्रशेखराचार्यः (b) आदिशङ्कराचार्यः (c) कालिदासः

PART - II

SECTION - 1

त्रयाणां प्रश्नानां उत्तरं लिखत। **3x2=6**

Answer **any three** of the following.

15. भगवद्भक्तिम् अधिकृत्य लिखत।

Write about the devotion to God.

16. कुन्ती कस्य पत्नी?

Whose wife is Kunti ?

17. कारवेल्लस्य एकं गुणं लिखत।

Write any one quality of Bitter Gourd.

18. क: जितेन्द्रिय:?

Who is the conqueror of Senses ?

SECTION - 2

द्वयो: प्रश्नयो: उत्तरं लिखत। **2x2=4**

Answer **any two** of the following.

19. विवेकानन्द: कस्यां कलाशालायाम् अध्ययनं कृतवान्?

In which college did Vivekananda study ?

20. गुणवज्जनसंसर्गात् क: गौरवं याति?

Who attains respect by the association with noble ?

21. देवै: प्रजापते: वचनं कथम् आमोदितम्?

How were the words of Prajapati agreed to by Devas ?

[Turn over

SECTION - 3

व्याकरण विशेषाः (Grammar) **7x2=14**

Answer **any seven** of the following.

22. अधो दत्तानां शब्दानां अर्थं लिखत। (Meanings)

(a) संसर्गः __________ (association, pig, hunter)

(b) दाडिमम् __________ (garlic, thirst, pomegranate)

23. व्याकरणरूपं लिखत। (Identify the grammatical forms)

(a) विना - अव्ययम्, meaning without, सत् शब्दस्य षष्ठी बहुवचनम्, meaning wise कर्मणि लट्, प्रथमपुरुषः, एकवचनम् of वद् to tell.

(b) रक्षन्ति – लट्, प्रथमपुरुषः, बहुवचनम् of रक्ष् to protect विधिलिङ्, प्रथमपुरुषः, बहुवचनम् of अस् to be लट्, प्रथमपुरुषः, एकवचनम् of ज्ञा to know.

24. सन्धिं कुरुत। (Combine)

(a) वा + अस्ति = __________ (वस्ति, वास्ति, वसुति)

(b) प्र + उच्यताम् = __________ (प्राच्यताम्, प्रोच्यताम्, प्राचयताम्)

25. सन्धि विच्छेदं कुरुत। (Split the following words)

(a) कदापि = __________ (कदा + अपि, कद् + अपि, कदा + पि)

(b) प्रागेव = __________ (प्राक् + एव, प्रागे + व, प्राग् + इव)

26. विपरीतपदानि लिखत। (Write the opposite words)

(a) बन्धः × __________ (स्वर्गः, नरकः, मोक्षः)

(b) नित्यम् × __________ (अनित्यम्, प्रतिदिनम्, सायम्)

27. समानार्थकं पदं लिखत। (Synonyms)

(a) पुत्रः __________ (सुता, सुतः, सूर्यः)

(b) चक्षुः __________ (कर्णः, नयनम्, नासिका)

28. रिक्तस्थानानि पूरयत। (Fill in the blanks)

(a) प्रजापतेः __________ पुत्रगणाः आसन्। (त्रयः/पञ्च/चत्वारः)

(b) असुराः स्वभावतः __________ (सदयाः/निर्दयाः/अल्पाः)

29. समासः (Compound)

(a) न सक्तः __________ (असक्तः/निसक्तः/विसक्तः)

(b) रामस्य शत्रुः __________ (रमाशत्रुः/रामशत्रुः/लक्ष्मणशत्रुः)

30. योजयत (Match the following)

(a)	पुष्पमालानुषङ्गेण सूत्रम्	–	आश्रमवासी शुकः
(b)	गिरिकः	–	शिरसि धार्यते
(c)	पर्वतकः	–	सर्वकार्यफलप्रदः
(d)	सज्जनसंसर्गः	–	व्याधावासे स्थितः शुकः

PART - III

SECTION - 1

द्वयोः प्रश्नयोः संग्रहेण उत्तरं लिखत। **2x4=8**

Answer **any two** of the following briefly.

31. कीदृशं जलं पातव्यम्?

What kind of water is to be drunk ?

32. कैः सह भोजनं कर्तव्यम्?

With whom should we consume food ?

33. कैः देवताराधनं क्रियते?

By whom the worship of God is done ?

34. माता कदा सन्तुष्टा भवति?

When does the mother feel happy ?

[Turn over

SECTION - 2

द्वयोः प्रश्नयोः संग्रहेण उत्तरं लिखत। **2x4=8**

Answer **any two** of the following briefly.

35. विवेकानन्दः अमेरिकावासिनं कथम् आह्वयत ?

How did Vivekananda address the Americans ?

36. असुरान् प्रति उक्तस्य 'द' इत्यस्य गूढार्थः कः ?

What is the hidden meaning of -"द - da" preached by Prajapati towards Asuras ?

37. कीदृशैः वाक्यैः राजा सन्तर्पितः आसीत् ?

By what kind of statements was the king pleased ?

38. विवेकानन्दस्य उपदेशवाक्यं किम् ?

What is the message of Vivekananda ?

SECTION - 3

39. शब्दरूपं लिखत। **3x4=12**

Decline the following :

अस्मद् (अथवा) तद् पुल्लिङ्गः (अथवा) तद् नपुंसकलिङ्गः

धातुरूपान् लिखत - Conjugate any 2 of the following.

40. भू (भव्) - विधिलिङ् Potential mood

41. पठ् - लोट् Imperative mood

42. वद् - लोट् Imperative mood

43. अस् - लोट् Imperative mood

PART - IV

सविस्तरं उत्तरं लिखत। **3x6=18**

Answer the following in detail.

44. (a) रसपद्यानि पाठात् त्रीणि पद्यानि व्याख्यात।

Explain any three Slokas from lesson Rasa Padyani.

OR

(b) आरोग्यभोजनम् इति पाठात् श्लोकत्रयं वर्णयत।

Describe three Slokas from the lesson Healthy Diet.

45. (a) संसर्गस्य महत्वम् अधिकृत्य यथापाठं लिखत।

Write about the significance of association as per the lesson.

OR

(b) गुणत्रयकथां यथाग्रन्थं स्वभाषया लिखत।

Write in your own words the story of "Three qualities" as per the lesson.

46. (a) श्लोकानां अनुवादं कुरुत।

Translate the Slokas.

(i) प्रदानधर्मनिष्ठया महायशः प्रयत्नतः।
प्रसाधयेत् गृहाश्रमी तदेव जीवतः फलम्।।

(ii) क्षमाशस्त्रं करे यस्य दुर्जनः किं करिष्यति।
अतृणे पतितो वह्निः स्वयमेवोपशाम्यति।।

OR

(b) Translate the passage into English.

पूर्वं कश्चन वणिक् वसति स्म। कदाचित् कश्चित् धनिकः तम् उक्तवान् – ''भवान् तु महाबुद्धिमान्, किन्तु भवतः पुत्रः तु नितरां मूढः, तं बोधयतु'' इति। वणिक् तं किमभवत्? इति अपृच्छत्। तदा धनिकः सुवर्णरजतयोः कस्य मूल्यम् अधिकम् इत्यपि सः न जानाति इति उक्तवान्। नितरां खिन्नः वणिक् गृहं गत्वा पुत्रं सुवर्णरजतयोः कस्य मूल्यम् अधिकम् इति पृष्टवान्। पुत्र प्रत्यवदत् – सुवर्णस्य इति। तत् श्रुत्वा ''धनिकस्य पुरतः किमर्थं मूढमिव आचरितवान्'' इति अपृच्छत्। तदा पुत्रः आह–मम विद्यालयगमने माम् आहूय सः धनिकः स्वर्णनाणकं रजतनाणकं च प्रदर्श्य इतः अधिकमूल्यवत् नाणकं स्वीकुरु इति अवोचत्। अहं रजतनाणकं स्वीकरोमि स्म। तदा उच्चैः हसति स्म। एवं प्रतिदिनं एकं रजतं नाणकं प्राप्नोनि स्म। यस्मिन् दिने अहं सुवर्णनाणकं स्वीकुर्यां तस्मिन् दिने एषा क्रीडा समाप्ता भवेत्। इदानीं तु तेषां मुखात् मूर्खः इति वचनं श्रुण्वन् अहम् एतावत् धनं प्राप्तवान्। अल्पे एव वयसि पुत्रस्य चातुर्यं दृष्ट्वा पिता सन्तुष्टः अभवत्।।

PART - V

47. अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानां उत्तरं लिखत। **6x1=6**

Read the passage and answer the questions below.

कश्चन वृद्धः स्वस्य उद्याने आम्रवृक्षान् संरोपयितुं महान्तम् उद्यमं कुर्वन् आसीत्। कश्चन युवा तं दृष्ट्वा परिहसन् अपृच्छत् – ''अहो अतीव व्यर्थाः तव प्रयासाः। सुतरां वृद्धः त्वं किम् एतेषां वृक्षाणां फलानि आस्वादयितुं जीविष्यसि'' इति। वृद्धस्तु निराकुलः चक्षुषी उद्धृत्य तं युवानम् आलोक्य अवदत् – ''वत्स, उचितः प्रश्नः त्वया कृतः। मम जननात् पूर्वं यः कोऽपि उद्याने महतः फलवृक्षान् संरोपयामास। तेषां मधुराणि फलानि तु मया भक्ष्यन्ते। तथैव मयि मृते, त्वादृशाः युवानः एतेषां फलानि भक्षयन्तु इति विचिन्त्य अहम् एतान् पादपान् इदानीं संरोपयामि'' इति। एतत् श्रुत्वा सः लज्जितः सन् वृद्धस्य विवेकं प्रशशंस।

नीतिः – ''अन्यैः कृतस्य उपकारस्य फलम् अनुभवद्भिः अस्माभिः क्रमेण परेषां हिताय उद्यमः कर्तव्यः एवं।

प्रश्नाः

(1) कः आम्रवृक्षान् संरोपयति स्म ?

(2) युवा वृद्धं प्रति किम् अपृच्छत् ?

(3) वृद्धस्य वचनं श्रुत्वा बालकः कथं बभूव ?

(4) आम्रफलानि कीदृशानि ?

(5) युवा कस्य विवेकं प्रशशंस ?

(6) अस्याः कथायाः नीतिः का ?

- o 0 o -